

OVERDENKING

HERFST IN DE BIJBEL?

We leven inmiddels in november. De herfst is volop in gang. Vallende of opwaaiende bladeren, kale(nde) bomen: ze duiden ook iets aan van de herfst van het leven. De tweede coronagolf versterkt dit gevoel al helemaal. In wat voor een tijd zijn wij beland?

De Bijbellezingen in deze tijd spelen in op het gevoel van de neergang van het leven. Het gaat over de 'laatste dingen' – dat zijn de dagen voordat de verlossing/verlosser komt. Maar voor het zo ver is komen er dagen van verschrikking. In de evangeliën is er sprake van strijd, zware aardbevingen, hongersnoden en epidemieën. Er is sprake van de "verwoestende gruwel". Schapen worden van de bokken gescheiden. Het zijn Bijbelgedeelten die ik maar liever oversla. Wat moet je nou met zulke teksten?

Trouwens, die lezingen over de laatste dingen zijn niet de enige lastige teksten. De Bijbel staat er vol mee. En het lijkt wel of het in onze tijd steeds moeilijker wordt die Bijbel gewoon te lezen. In een wereld die gedomineerd wordt door wetenschap, door 'feitelijke' kennis, is het lezen van religieuze teksten een opgave geworden. Er staan te veel verhalen in de Bijbel die we niet begrijpen of die gewoonweg niet kunnen. De wetenschap weerspreekt ze of het klopt niet met wat de geschiedenis uit andere bronteksten verhaalt. Is de Bijbel niet gewoon "een krankjorum" boek, om het met de woorden van Maarten van Rossum te zeggen?

Als kind ben ik opgegroeid met een tamelijk letterlijke opvatting van wat er in de Bijbel staat, en wat dat punt betreft, denk ik, vele van u waarschijnlijk met mij. Je nam aan dat wat er verteld werd ook echt zó gebeurd was. Bepaalde oneffenheden in de Bijbel werden gladgestreken en dan klopte het allemaal weer. Inmiddels zijn we in een tijd aanbeland dat we niet alles voor zoete koek slikken. Bovendien neemt de betekenis van gesproken woorden af en richten we ons meer en meer op beeldtaal. Televisie en vooral computers bepalen nu ons leven. Feiten moeten feiten zijn (hoewel ze dat ook allang niet meer zijn in een wereld met fake-nieuws en complottheorieën). Wat kun je dan nog met die oude verhalen uit de Bijbel? Voor veel (jonge) mensen staat het ver van hen af.

Natuurlijk heeft men getracht die Bijbel steeds begrijpelijker te maken door nieuwe vertalingen uit te brengen. Helaas versimpelen die vertalingen vaak de tekst en zit er ook veel inlegkunde in. Het is een dilemma...

Er is een Jood die ooit gezegd heeft: "Wil je een Bijbeltekst verstaan? Dan moet je de sleutels vinden om de tekst te kunnen openen." Maar wat zijn die sleutels dan? Weten dat je met oude teksten te maken hebt? Iets van de historische achtergrond weten van het ontstaan van de Bijbel? De grondtaal van de Bijbel kunnen lezen? Of is het op zoek gaan naar die schat in de akker?

In de herfst worden er in de kerk lastige teksten gelezen. Ze zijn vooral ook lastig omdat we ze vaak zo letterlijk nemen. Dat zit in onze tijd ingebakken. Maar ze zijn ook lastig omdat we niet altijd de sleutel van een tekst kunnen vinden. Teksten lezen is dan ook op zoek gaan naar de schat die erin verborgen zit. Dat is verder kijken dan de oppervlakte. Dat is dieper graven dan we in onze beeldcultuur gewend zijn. Zijn we daartoe in staat?

Bij het lezen van lastige teksten mag je altijd in het achterhoofd houden waar het allemaal op uitdraait. En juist in deze herfsttijd leert de kerk dat: het draait allemaal uit op de verlossing. Het draait uit op het komen van het Licht in deze wereld. Lastige teksten zijn geen teksten om je bang te maken of je vrees in te boezemen of een gevoel van 'laat maar' te geven. Lastige teksten vertellen iets over jouw innerlijk(e strijd) op de weg naar verlossing.

ds. Jac. van Veen

KERKENRAAD

Beste mensen,

Nog steeds bevinden wij ons in een crisis, waardoor wij helaas genoodzaakt waren om het aantal toegestane bezoekers van de kerkdienst weer naar maximaal 30 personen terug te brengen. Met een mondkapje op gaan we nu de kerk in en doen deze weer af als we op onze plaats zitten. Ook het koffiedrinken na de kerkdienst en de inloopochtenden moesten worden stopgezet. Eigenlijk hadden we gehoopt dat langzamerhand andere activiteiten voorzichtig weer opgestart konden worden. Nadat we sinds Witte Donderdag geen avondmaal meer hadden gevierd hadden wij ons er op verheugd om op 1 november weer een avondmaaldienst te kunnen houden. Er was een plan opgesteld om dit op een veilige manier en volgens de voorschriften te kunnen doen, maar het mocht niet zo zijn.

Van verschillende kanten kregen we signalen dat het gezien de huidige situatie wel mooi zou zijn om naast geluid ook beeld te hebben bij de wekelijkse uitzendingen van de eredienst. Achter de schermen wordt er druk aan gewerkt om dit op korte termijn te kunnen realiseren. Zondag 1 november is er in de Ontmoetingskerk al proefgedraaid om te kijken wat de beste opstelling voor de camera is en welke apparatuur en werkwijze voor ons het meest geschikt zijn. Via het deurschrift is er reeds een oproep gedaan om enthousiaste vrijwilligers te werven, die handig zijn met de camera. Het is de bedoeling dat er een team gevormd gaat worden, dat de apparatuur kan bedienen. Zoals u al hebt kunnen lezen op het deurschrift worden de kerkgangers niet herkenbaar in beeld gebracht. Alle mensen die een actieve rol hebben voor in de kerk zijn vooraf geïnformeerd hierover en is om toestemming gevraagd. Hiermee wordt aan de privacywetgeving voldaan.

Zondag 22 november staat in het teken van gedenken, 's morgens om 10.00 uur is er een dienst in de Ontmoetingskerk en 's middags om 15.30 uur in de Damkerk. Omdat er nu maximaal 30 personen (exclusief medewerkers) de dienst mogen bijwonen, wordt er eerst aan de nabestaanden van de gemeenteleden die het afgelopen jaar overleden zijn, de kans geboden om hierbij aanwezig te zijn.

Helaas kunnen dan daarnaast niet veel anderen meer de dienst lieflijk bijwonen. Wij vragen u om begrip daarvoor.

Verderop in dit Kerkvenster leest u nog wat meer over deze gedachteniszonndag.

Omdat er op het moment dat ik dit stukje schrijf nog geen kerkenraadsvergadering meer geweest is valt er van dat front weinig te melden, maar neemt u van mij aan dat er veel werk verzet wordt. Voor u niet altijd zichtbaar, maar in deze tijd moet er veel geregeld worden en moet er af en toe snel geschakeld worden. We houden de vinger aan de pols en blijven de ontwikkelingen omtrent het coronavirus nauwgezet volgen.

Vanaf deze plaats heb ik het de afgelopen maanden al vaker gezegd dat ik u allen over niet al te lange tijd weer bij een kerkdienst hoop te ontmoeten, maar iedere keer moet ik constateren dat die wens nog niet uitgekomen is.

Het onderstaande gedicht kwam ik tegen in "Medemens 2" van Luc Gorrebeek.

Wachten op een wonder

Ik heb gehoord dat velen van jullie zitten te wachten op een wonder,
Een wonder dat ik, jullie God, de wereld zal redden.

Hoe zal ik redden zonder jullie handen?
Hoe zal ik rechtspreken zonder jullie stem?
Hoe zal ik liefhebben zonder jullie hart?

Vanaf de zevende dag heb ik alles uit handen gegeven.

Heel mijn schepping en mijn wondermacht.
Niet jullie, maar ik wacht nu op het wonder.

Met elkaar moeten we deze bizarre tijd door zien te komen. Als wij ons allen aan de regels en voorschriften houden komen we een heel eind. En hopelijk wordt dan mijn wens toch over niet al te lange tijd bewaarheid. Houd vol!

Rina Zinger
(preses)

GEMEENTENIEUWS

BEDANKT

- Beste mensen,
Hartelijk dank voor het vele medeleven dat ik mocht ontvangen, zowel persoonlijk thuis als de vele kaarten en brieven die ik heb gekregen, na het overlijden van mijn man.
Heel fijn om te ervaren dat zovelen met je meeleven.

Groeten,
Dorien van Dam

TROUWEN

Goedendag, bij deze willen wij U mededelen dat wij 20 November ons ja-woord geven voor God in de Hervormde kerk in Slochteren om 12.00 u.
Wij weten niet hoe het dan is met de coronaregels, hoeveel personen dan in de kerk mogen.

Onze excuses als U niet meer naar binnen mag als het aantal personen is bereikt.

LANGDURIG BUITENSHUIS VERBLIJVEND

Wanneer u uw naam en adres hier ook vermeld wilt hebben, dit graag doorgeven aan Mina Dodde, tel. 0598-391760.

Dhr. B. Staal,
Dhr. H. Staal,
Mevr. A. van de Laar - Klinkenberg,
Mevr. H. Mertz - Nijborg,
Dhr. L. Bulder,
Mevr. A. Koning - van Calker,
"De Burcht",
Hoogezand.

Erwin Jonkman
"Stichting van Boeyenoord",
Assen.

BLOEMENGROET

De bloemengroeten van september zijn gegaan naar;
Mevr. R. Sietsma – Christiaans
Krijn en Janneke Visser – de Vries
Dhr. B. Drent

De bloemengroeten van oktober zijn gegaan naar;

- Beste mensen,
Bedankt voor de bloemen uit de kerk, de kaarten, telefoontjes en bezoeken.
Het was geweldig! Het gaat goed met mij.
Hartelijk dank voor alles.

Mw. R. Sietsma

En we wilden onze verhuizing doorgeven: we verhuizen naar Delfzijl. Maar we blijven gewoon lid in Hoogezand-Sappemeer.

Met vriendelijke groet,
Jan & Arnold Melieste-Iwema

Jeannet Snip
Sintmaheerd/De Zijlen,
Tolbert.

Dhr. J. Top
Maartenshof,
Groningen.

Dhr. J. Hassing
Dilgt
Haren.

Yolanda van der Spek
Esther Bos
Mevr. T. Broersma
Dhr. H. Winter
Dhr. K. Koers
Dhr. en Mevr. Bolwijn - Ufkes
Dhr. F. Klatter

PASTORALERAAD

Hallo allemaal,

In deze bijzondere tijd proberen wij met z'n allen een weg te vinden, zodat er toch contacten kunnen zijn. Alleen op een andere manier. Binnen de Pastorale raad overleggen wij als dat nodig is en proberen wij bijeen te komen. Doordat voorzichtigheid geboden is bekijken wij per keer of we bij elkaar komen of dat we online vergaderen. Daarnaast hebben wij ook online contact om belangrijke zaken direct te kunnen bespreken als dat nodig is.

Voorbede

Normaal gesproken ligt er het voorbede boek bij de kerkdiensten in de hal, zodat u een voorbede kunt aanvragen. Aangezien wij nog niet allemaal weer in de kerk kunnen komen en wij uit hygiëne overweging ervoor hebben gekozen om deze nog niet weer neer te leggen, kunt u de voorbede aanvragen via de mail of via de telefoon bij de pastorale raad.

Dit kunt u doen door uw voorbede voor zaterdagmiddag 17.00 uur door te geven aan de pastorale raad via het mailadres: pr@pknhoogezandsappemeer.nl (deze mailbox wordt elke dag gecontroleerd, ook in het weekend) of u kunt bellen of appen naar: 06-30143845 Joke Drent – Halma.

Omkijken naar elkaar

In deze tijd van zorgen en onzekerheid willen wij er als kerkelijke gemeente ook voor u zijn. Zijn er Pastorale aandachtspunten, weet u iemand die eenzaam is, ziek is, wat extra aandacht kan gebruiken. Dan horen wij dat als Diaconie, Pastorale raad graag zodat wij daar een keer contact kunnen maken via de telefoon, mail, een kaartje sturen etc. wat er maar mogelijk is in deze tijd. Bezoekwerk doen wij nu (nog) niet omdat dit niet mogelijk is, maar omkijken naar elkaar kunnen wij wel. Het is behelpen, maar samen komen wij ver.

Onze coördinatoren, Roelfiena en Trieny, hebben de afgelopen tijd alle contactpersonen gebeld om te vragen hoe het hun gaat, of er nog aandachtspunten zijn en of ze nog vragen hadden. In ons komend overleg op 10 november wordt dit verder besproken. Wij blijven ons (zoveel mogelijk) houden aan de richtlijnen van de overheid.

We willen er ook graag voor u zijn. Daarom laten we u weten dat pastoraal contact uiteraard wel telefonisch of eventueel via de e-mail plaats kan hebben. Mocht er wat zijn, voelt u zich in een isolement terecht komen, heeft u behoefte aan een gesprekje, heeft u hulp nodig, of slechts even behoefte aan contact: schroom niet de telefoon te pakken en te bellen of een mailtje te sturen:

- pastor Percy Kulk: tel. (0598) 623645
e-mail: w.p.kulk@planet.nl

- ds. Margreet Hop: tel. 0592 559571
e-mail: m.hop@planet.nl

- ds. Jac. van Veen: tel (0598) 383353
e-mail: vanveen.vdm@ziggo.nl

Of u stuurt een mailtje naar:

pr@pknhoogezandsappemeer.nl

Heeft u vragen, ideeën of wilt u samen met ons actief zijn in onze kerkelijke gemeente dan horen wij dat graag!

Doorgeven pastorale aandachtspunten coördinatoren pastoraat:

* Trieny Vos tel. 06-24845856,
trieny@kpnmail.nl (Oosterwijken = alle adressen ten oosten van de Kerkstraat. Inclusief Kerkstraat).

* Roelfiena v/d werk tel. 0598-324121,
r.vanderwerk@ziggo.nl (Westerwijken = alle adressen ten westen van de Kerkstraat)

Aanvraag bloemengroet:

* Woppe Hartman, tel. 390078,
roel.hartman@home.nl (Bloemengroet bij dienst in de Ontmoetingskerk)

* Jenny Brands, tel. 321765,
jw.brands5@gmail.com (Bloemengroet bij dienst in de Damkerk)

U kunt bij beide terecht voor het aanvragen van de bloemengroet. Als er een kerkdienst is in de Damkerk dan verzorgt Jenny Brands de bloemengroet en bij de Ontmoetingskerk Woppe Hartman. Onderling vervangen zij elkaar bij vakanties en ziekte.

Voor andere zaken met betrekking tot de Pastorale raad kunt u contact opnemen met de secr. van de pastorale raad.

Onderstaande gedicht is gepubliceerd door de Raad van Kerken in aug. 2020 als bemoediging in tijden van corona:

*Gezegende
uw woord, uw licht
uw eindeloos ontfermen,
hebt Gij van meet af aan gebogen
naar wie klein en ongeacht zijn.
Zij zijn het aangezicht geworden
waarmee Gij ons aankijkt.
Ontvouw in ons
de aandacht
en het onvermoeibare mededogen
dat wij u
in geen levende voorbijgaan.
Indachtig dat Gij hebt gevraagd:
'Waar is uw broeder?'*

*Beitel die vraag in onze ziel.
Herstel eens en voorgoed het inzicht
dat er geen hogere bestemming is
dan mens te worden,
indachtig en gerechtigt,
als die ene
weergaloze mens,
Jezus*

(Kris Gelaude)

Namens de pastorale raad,
Secr. Joke Drent – Halma
Tel. 06 - 30143845
pr@pknhoogezandsappemeer.nl

DIACONIE

Adventstijd komt er al weer aan en ook dit jaar geeft kerk in actie weer een adventskalender uit.

De verspreiding zal dit jaar anders gaan i.v.m. corona.

De diaconie heeft een aantal kalenders besteld. Heeft u belangstelling dan kunt u dit doorgeven aan diaken Jan Messchendorp.

Tel: 325066 of via de mail:

diaconie@pknhoogezand-sappemeer.nl

Of als u op zondag in de kerk bent, dan kunt u de kalender ook aan de diaken vragen.

U kunt de kalender ook zelf bestellen via www.kerkinactie.nl/adventskalender.

De kalender is gratis.

Namens de diaconie,
Hannie Keizer

COLLEGE VAN KERKRENTMEESTERS

De voorlaatste vergadering van het College van Kerkrentmeesters was op 26 november 2019. Daarna gooide corona roet in het eten. Op 13 oktober jl. hebben we voor het eerst weer 'fysiek' vergaderd. Ondertussen is er toch veel gebeurd, want ook de kerkelijke molens draaien door. Wat valt er zoal te melden:

- Aldert van der Werk heeft in 2020 nog de rekening over 2019 opgemaakt. De controle was door corona fors later, maar heeft uiteindelijk toch plaatsgevonden. Inmiddels is de instemming van het Classicaal College voor de Behandeling van Beheerszaken binnen. Nogmaals dank aan Aldert voor al het verzette werk.
- Flip Klatter heeft zijn taken overgenomen en is druk in de weer geweest met het opstellen van de begroting 2021. Die hebben we in zijn bijzijn behandeld en als concept vastgesteld. Vervolgens is nu de kerkenraad aan zet. Na de voorlopig vaststelling door de kerkenraad wordt de begroting voorgelegd aan de gemeente. Elders leest u hierover in dit Kerkvenster.
- De begroting 2021 maakt duidelijk dat wij als Protestantse gemeente ook hard worden

geraakt door de corona.

- Denkt u maar aan de lagere collecteopbrengsten en de sterk verminderde inkomsten van Brandpunt. Gelukkig hebben we financieel gezien 'vlees op de botten'. Dus we kunnen een stootje hebben, maar zijn wel bezorgd over de gevolgen voor het gemeente zijn op langere termijn.
- Van de gemeente Midden-Groningen hadden we nog een subsidie van ca € 8000 tegoed. Veel uitpluiswerk voor Gert Vegter, maar het bedrag is inmiddels binnen. Gert zal binnenkort de subsidieaanvraag voor 2021 verzorgen.
- De afkoop van twee beklemmingen inzake het stadshart is afgerond. Gezien de bijzondere situatie bedraagt de netto opbrengst € 13.500.
- Wij hebben onze opstal verzekeringen lopen bij Donatus: de premierestitutie over 2019 bedraagt 30%. Onlangs zijn de pastorie en de Ontmoetingskerk opnieuw getaxeerd.
- Twee goede bekenden van het college, Johan Mulder en Wim Zijlema, zijn benoemd als lid van het Classicaal College voor de Behandeling van Beheerszaken. Overigens is

Johan Mulder gestopt als kerkrentmeester. Naar opvolging wordt gezocht.

- De corona-pandemie zorgt voor veel werk. Voor beide kerkgebouwen zijn gebruiksplannen aanwezig, die doorlopend worden aangepast aan de zich wijzigende maatregelen.
- Een redelijke grote groep gemeenteleden (ca. 12) heeft een BHV-cursus gevolgd.
- De gasmeter in de Damkerk is vervangen door een slimme meter. Vanwege hapering met de headset is deze opgestuurd naar de leverancier; in ieder geval is de headset opnieuw ingeregeld. Ongedierte in de Damkerk heeft ons fors beziggehouden; de oplossing bleek niet het zetten van een grote val maar wel een vang bekwame Els Jalink: vangst 2 muizen!
- Het college heeft een voorstel gedaan aan de kerkenraad voor een uniforme regeling voor de in rekening te brengen tarieven voor herdenkings- en rouwdiensten in de beide kerkgebouwen. Elders leest u hierover meer in dit Kerkvenster.

- Vanwege corona is er een breed gedragen wens om beeldtelevisie te realiseren in de kerkgebouwen. Gezien het grote belang heeft het college ingestemd om hiervoor budget voor beschikbaar te stellen.
- Ook hebben we uitvoerig gesproken en besloten hoeveel budgettaire ruimte er is voor een door de kerkenraad geformuleerd initiatief voor gemeentezang en kerkmuziek.
- In mei 2021 is het volgens het rooster van aan- en aftreden wisseling van de wacht voor aantal kerkrentmeesters. Dus er zal volop gezocht moeten worden naar opvolgers.
- Als het kan gaan we de opstal achter de Ontmoetingskerk verhuren als garage aan de achterbuurman.
- De volgende vergadering van het college staat gepland voor 24 november.

Tot zover het overzicht. U weet ons hopelijk te vinden in geval van vragen.

Namens het College van Kerkrentmeesters,
Willem Faber

BEGROTING 2021

De kerkenraad heeft de begroting 2021 van het College van Kerkrentmeesters voor onze Protestantse gemeente te Hoogezand-Sappemeer voorlopig vastgesteld en stelt de leden van de gemeente in de gelegenheid hun mening over deze begroting schriftelijk kenbaar te maken bij de scriba.

Deze voorlopig vastgestelde begroting ligt ter inzage bij de secretaris van het College van Kerkrentmeesters, dhr. W. Faber, Tjalk 4 te Kropswolde (email: cvk@pknhoogezandsappemeer.nl) in de periode van 16 november tot en met 30 november. Het ligt in de bedoeling dat de kerkenraad de definitieve begroting vaststelt in haar vergadering van 11 januari 2021.

Voor het opstellen van de begroting 2021 is uitgegaan van de cijfers van de Rekening 2019 (vastgesteld begin 2020) en de realisaties over periode van januari tot en met augustus 2020. Vanzelfsprekend zijn de gevolgen van de Corona-crisis groot, met name op de collecteopbrengsten en de opbrengsten van Brandpunt blijven achter. Verder speelt nog steeds de vergelijkbaarheid van de kolommen voor een aantal posten (t.g.v. het samenvoegen van de jaarrekeningen van beide kerken), maar hopelijk is dat volgend jaar verleden tijd.

Gerard Burger
(scriba@pknhoogezandsappemeer.nl)

GEDACHTENISZONDAG 22 NOVEMBER

Zoals in het vorige Kerkvenster te lezen was (pag. 11) worden de Gedachtenisdiensten in Damkerk en Ontmoetingskerk dit jaar wel op dezelfde zondag, maar niet op hetzelfde tijdstip gehouden. De dienst in de Ontmoetingskerk begint om 10.00 uur, die in de Damkerk om **15.30 uur**. Zo is ieder die wil in de gelegenheid beide diensten te bezoeken of te beluisteren.

Voor de meesten van ons zal het dan wel om beluisteren gaan: vanwege de aangescherpte coronamaatregelen mogen wij niet meer dan 30 bezoekers per dienst ontvangen, waarvan in dit geval het grootste gedeelte wel uit directe nabestaanden van de te gedenken overledenen zal bestaan. Ook het gedachtenisritueel is vanwege corona sterk aangepast. De mogelijkheid om naar

voren te komen om zelf een kaars of lichtje aan te steken bijvoorbeeld, kan dit jaar niet geboden worden. Zingen is helaas ook in deze dienst niet toegestaan, maar we zijn blij dat harpiste Martine Dubois in beide diensten de troostende klanken van haar instrument wil laten horen.

Bij de voorbereiding van beide diensten is er intensief overleg geweest tussen de beide hierbij betrokken taakgroepen, met als resultaat dat de beide diensten wel in elkaars verlengde liggen, maar toch elk een eigen inhoud hebben. We hebben daarbij ook al een eerste poging gedaan de gang van zaken rond het gedachtenisritueel – in beide kerkgebouwen tot

nu toe nogal verschillend – meer gelijk te trekken. Zoiets lukt niet in één keer, er zijn dus best wel verschillen overgebleven, maar we hebben een flinke stap gezet in de richting van wat nu – mede om praktische redenen – nog niet kan: als één gemeente samen gedenken! Zo hopen we 22 november a.s. met elkaar – in de kerk en thuis – een goede en troostvolle zondag te beleven.

Namens de Taakgroep Liturgie Damkerk en de Taakgroep Liturgie Ontmoetingskerk,

ds. Frits Praamsma, voorzitter Liturgiecommissie

OPROEP... VRIJWILLIGERS GEZOCHT

voor uitzenden van kerkdiensten met beeld en geluid

De kerkenraad en het CvK hebben gezien de huidige situatie en de vele vragen van gemeenteleden besloten om de online uitzendingen van de zondagse erediensten naast geluid nu ook beeld toe te voegen.

De eerste stap in dit project is het vormen van een team dat elke zondag zorg draagt voor opname en uitzending van de kerkdienst. Wij zijn op zoek naar plm. 5 enthousiaste mensen die samen het opnameteam gaan vormen. Als er voldoende vrijwilligers gevonden zijn, zal een werkgroep gevormd worden met als taak om de benodigde apparatuur te kiezen, te kopen en te installeren.

De tijdbesteding voor een teamlid wordt bij routine en ervaring geschat op 1 uur per week en aanwezigheid tijdens de dienst.

Dit is dan 1x per 4 a 5 weken. De vrijwilligers bedienen de camera op afstand en mengen het live beeld met de powerpoint-slides van de te zingen liederen. Enig vaardigheid met of interesse in camera en computer is hiervoor wel nodig. De leden van het team verzorgen afwisselend de diensten in Damkerk en Ontmoetingskerk en vervangen elkaar bij afwezigheid. Wij zorgen voor opleiding en oefening om een beetje handig te worden met de apparatuur.

Interesse? Neem vrijblijvend contact op met Gerard Burger (06-15266426 of gjburger@telfort.nl). U/je kunt bij hem ook terecht voor aanmelding.

Gerard Burger

STICHTING BROODNODIG

Lieve lezers,

De wintertijd is begonnen en zo ook normaliter een gezellig periode. Helaas zal door de Corona deze gezelligheid voor velen weg vallen.

Stichting BroodNodig schenkt elk jaar aan alle gezinnen een kerstpakket, welke wij krijgen door donaties. Daarom doe ik via deze een oproep aan u: Helpt U ook weer mee?

Wij zoeken kerstpakketten of een deel van het kerstpakket, krijgt u geen kerstpakket en wilt u

ons wel helpen dan kan dit ook bv met een Jumbo koopzegel boekje of een vrije gift NL34INGB0004675099 t.n.v. stichting BroodNodig te Hoogezand. Namens alle gezinnen alvast bedankt.

Laten we samen goed naar elkaar omkijken. We mogen niet vergeten dat er veel eenzame mensen zijn in deze Corona tijd. Een luisterend oor en aandacht doet vaak al wonderen.

Monique Staal-Streuper
06-2244333

KERSTFEEST DAMKERK

Al vele jaren staat er in het novembern timer van Kerkvenster een uitnodiging om U op te geven voor de kerstmiddag. Dit jaar zou dat 16 december 2020 zijn.

ECHTER..... dit jaar is alles anders. Ook wij hebben nu moeten besluiten om de kerstmiddag dit jaar **NIET** door te laten gaan. Op anderhalve meter van elkaar wordt het lastig om gezellig met elkaar te kunnen praten, ook het klaarmaken en ronddelen van een maaltijd is moeilijk, om nog maar niet te spreken van het met elkaar zingen van bekende en onbekende kerstliederen.

Het thema voor dit jaar, dat ons door het blad "Open Deur" werd aangereikt, is

LICHT IN ONZE OGEN

Dat licht hebben we nu meer dan ooit nodig. De dagen worden steeds korter en dus worden de nachten steeds langer. Dat tegenslagen bij het leven horen zullen de meesten van ons in hun eigen leven wel meegemaakt hebben. Dat hebben we moeten leren.

De voorbereidingsgroep hoopt dat dit LICHT U het komende jaar mag begeleiden en dat we kunnen zeggen: "tot volgend jaar"!

Mede namens Ds. Margreet Hop, Wilma Horlings, Bertha Naaijer en Geertje Nieswaag.

Ineke Terbijhe-Borgers.

NIEUWSBRIEF OKTOBER 2020

Classispredikant ds. Jan Hommes

Protestantse Kerk
Classis Groningen-Drenthe

Meditatie

Jesus zei: "Waarachtig, ik verzeker u: alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het Koninkrijk van God zien."

Johannes 3: 3

Waarom is het toch zo belangrijk om te blijven vieren, leren en dienen? En doen we dat?

Tijdens mijn middelbare school periode begon ik in de bijbel te lezen. Zo'n boek hadden wij thuis niet. Ik kende het van mijn grootouders, omdat ik bij hen 'een stukje' mocht lezen aan tafel als ik daar logeerde. De verhalen raakten me, maar ik begreep er niet zo veel van; en toen wij tijdens een catechese een aantal jaren later het verhaal van Nikodemus lazen werd dat niet beter. Een moeilijk verhaal, maar het raakte me wel. Nu denk ik dat Nikodemus moed en lef toonde, door naar Jezus te gaan en met Jezus in gesprek te gaan aangaande het evangelie, omdat wat Jezus zei en deed hem had geraakt. Volgens Johannes in de nacht, maar dat hoort bij Johannes, die altijd de beweging maakt van de nacht naar de dag, van ongelooft naar geloof.

Jezus zegt tegen Nikodemus dat hij 'van boven' geboren moet worden, maar ja, hoe doe

je dat? Dat doe je niet, maar dat overkomt je, denk ik nu, dat wordt aan je gedaan, maar je moet het wel een beetje de kans geven. Dat noem ik genade. Je wordt aangeraakt door die stem van God, door Zijn hand die ons wil dragen, door Zijn liefde en dat maakt dat je anders in het leven komt te staan. Hoe anders? Voor mij geldt dat het mij meer moed gaf om er te zijn zoals ik ben; het verhaal, de woorden van het evangelie zetten mij meer rechtop, omdat ze me helpen antwoord te geven op wat er in onze wereld op ons toekomt.

Het blijft een ingewikkeld verhaal met geboren worden uit water en geest en zo, maar ik geloof dat Jezus ons vooral wil meenemen in Zijn licht van leven en liefde. En dat zijn de dingen van Zijn Koninkrijk dat om ons heen is, dat we kunnen delen, omdat het voor het grijpen is en ons wordt aangereikt. Dat kunnen we niet op eigen kracht, maar we doen wat mij betreft wel volop zelf mee. We worden gezien en gehoord en dat geeft ons de moed om ook zelf te zien en er te zijn voor de mensen om ons heen.

Dat verhaal en die liefde is wat we nodig hebben om de moeilijke zaken van ons leven en de dingen die gebeuren in deze wereld uit te

kunnen houden en er soms ook wat aan te doen. Geraakt worden door wat je zelf overkomt of je partner, je kind of je ouders; geraakt worden door de ellende van vluchtelingen die niemand wil en door oorlogsgeweld; en de gevolgen van een virus dat we niet zo maar kunnen bestrijden. ‘Hoe houden we het vol om te leven met een bedreiging, die niet op te lossen is?’, vraagt Samuel Wells in zijn boek ‘Een Nazareth manifest’. Door samen op te trekken en met God en met elkaar verder te gaan. Daarom is het belangrijk om te blijven vieren en het liefst ook leren en dienen op onze eigen manier.

Corona

De Corona-crisis gooit behoorlijk roet in het eten. We waren net weer een beetje op gang gekomen en nu hebben we opnieuw te maken met strenge maatregelen. Opnieuw wordt gevraagd van voorgangers en kerkenraden om zich aan te passen en de meesten doen dat ook. Minder mensen in de kerk of weer online vieringen, zo heeft iedereen op zijn eigen manier gereageerd. Kringen gaan een enkele keer wel door, vaak ook niet, omdat de groep te groot is of deelnemers niet zo goed durven. En hoe wordt dat straks, wanneer het virus wel bestreden kan worden? Ik denk dat het belangrijk is je te bepalen bij wat je het belangrijkste vindt. Ik denk dat vieren en in kleine groepen bij elkaar komen en bidden belangrijke dingen zijn. Volhouden. Elkaar blijven vasthouden, niet letterlijk, maar toch.

Ik hoor wel van voorgangers dat ze vermoeid raken. Steeds weer aanpassen en iets nieuws bedenken vraagt zijn tol. Anderen leven helemaal op, verzinnen daadwerkelijk steeds iets nieuws en kunnen er goed mee omgaan. Zo doen we het allemaal op onze eigen manier en dat is denk ik ook belangrijk. Ik zou willen adviseren om goed te kijken naar wat wel kan. Daarbij gaat het er niet om allerlei nieuwe dingen te bedenken, maar wel om de gangbare activiteiten op een nieuwe manier te doen, met kleine groepjes, op een ander tijdstip en niet bij mensen thuis maar in de kerkzaal bijvoorbeeld. Geen pauze met koffie, thee en een koekje of je bedenkt ook daar iets voor.

Veel gemeenten hebben apparatuur aangeschaft voor online vieringen. Ik neem aan dat deze zullen blijven. Belangrijk bij online is wel dat je je daar op instelt en soms je ook richt op de mensen thuis in de vormen die je

gebruikt of in de aandacht die je uitstraalt. Dat vraagt evaluatie en oefening.

Diaconaal consulent

Op 1 november begint Christiaan Dekker als diaconaal consulent in Oost-Groningen. Ik ben ontzettend blij dat hij hier aan het werk gaat en dat gaat doen voor een langere periode. Armoede en zeker generatiearmoede is een groot probleem, zowel in Oost-Groningen als op andere plekken. Ik vind het mooi dat wij niet iets voor deze mensen bedenken, maar hen opzoeken en samen met hen proberen op weg te gaan. Ik hoop ook dat Christiaan in de gelegenheid zal komen om iets meer diaconaal bewustzijn in onze gemeenten te brengen.

Werkgemeenschappen

De meeste werkgemeenschappen waren bezig om weer samen te komen. Dat lukte niet door lock down en vakantie, maar nu zou het weer gebeuren. Jammer genoeg wordt het opnieuw lastig, maar ik hoop dat jullie het nu digitaal oppakken. Het blijft belangrijk met elkaar de ontwikkelingen te delen. De werkgemeenschap maakt deel uit van het werk van predikanten en kerkelijk werkers en is belangrijk als cement tussen predikanten, kerkelijk werkers en gemeenten. Het valt niet altijd mee om het in te plannen, het is ook soms lastig om de verscheidenheid uit te houden, maar het is wel de plek waar we die kans krijgen en waar dat van ons wordt gevraagd.

De classicale vergadering wordt digitaal en anders van opzet, waardoor eigenlijk iedereen mee kan doen, niet alleen de afgevaardigden. Ik hoop dat velen zich zullen inschrijven. De uitnodiging zal begin november op de website komen neem ik aan. We zullen het hebben over de situatie waarin wij op dat moment verkeren met de maatregelen en hun effecten en we spreken over de ringen.

Donderdag 19 november vanaf 19.30 uur.

Ter bemoediging een tekst van Geert Boogaard, opgenomen in het liedboek na lied 827:

*Schrijf Uw Naam uit God
over de ganse breedte van mijn bestaan
van voordat ik het licht zag
tot ver voorbij het grote donker
met de vaste hand van Uw erbarmen
onuitwisbaar.*

*ds. Jan Hommes,
classispredikant classis Groningen-Drenthe*

ZENDINGSERFGOEDKALENDER 2021

Deze bijzondere maandkalender heeft voor volgend jaar kleurrijke Indonesische afbeeldingen van Bijbelverhalen, naar ontwerp van ds. Khristian Aris Widodo, die als batik zijn uitgevoerd door een Indonesische batikstudio, waar moslims en Christenen samenwerken. Het thema is 'Eenheid in verscheidenheid'. De kalender geeft informatie over Java, kerk en moskee en over de batikkunst. Een mooi kadootje voor jezelf of voor een ander en ook nog praktisch!

Op de website www.zendingserfgoed.nl zijn mooie afbeeldingen en is meer informatie te vinden.

Te bestellen, voor 7 euro per stuk, bij Hanneke Keij, tel.491741, per mail: hajekeij@zonnet.nl of via de bestellijsten die in beide kerken in de hal hangen tot begin december.

Hanneke Keij

OVER EEN HAMER - EN DAN NOG WAT

Terwijl ik thuis, boven, achter onze computer zit, kijk ik met een blik naar rechts tegen een 100-jarig object aan dat niet mijn eigendom is. Het is een hamer, een voorzittershamer met een sierlijke inscriptie op een zilverkleurig plaatje. Daaruit blijkt dat het een geschenk is van de Meisjesvereniging "Bidt en Werkt" voor de Jongelingsvereniging "Onésimus" ter gelegenheid van zijn 50-jarig bestaan in 1920. Nog is tien jaar later bij het 60-jarig jubileum de vereniging (die inmiddels uit 2 afdelingen bestond) opnieuw verrast met een tweede voorzittershamer van "Bidt en Werkt" maar die is, naar verluidt, in 1944 meegenomen door de leden die toen overgingen naar de Vrijgemaakte Gereformeerde Kerk...!

Die eerste hamer kwam in 1970, na afloop van de feestelijkheden ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan bij mij terecht, via Jan Huizenga, destijds koster van de Vredkerk. Hij deed die overhandiging vergezeld gaan van ongeveer de woorden: "neem doe dij mor mit, ik bin bang dat er aans niks van terecht komt"... Deze hamer, zinnebeeld uit vervlogen tijden, één der laatste overblijfselen van een vereniging waar je als 'vriend' werd aangesproken en "waarin het onderscheid tusschen bezittende en arbeidende klasse niet wordt gevonden"..., zoals de geschiedschrijvers het in 1930 formuleerden. Deze hamer ligt hier dus ook al weer 50 jaar op de plank en wat moet ik er mee? Ik vermeld er nog bij dat dit werktuig niet geheel ongeschonden uit de 100-jarige strijd is gekomen: vanwege de harde klappen van strenge voorzitters. Om weerspannige leden bij de les te houden: *wil vriend Blaak ook even luisteren?*

Ophef

Weerspannigheid, drukte, allures, betweterigheid, verbeelding, dat soort uitdrukkingen. In 2016, in de Oud-Rotterdammer (dé gratis krant voor de 50-plusser) herinnert ene Henk zich zijn sollicitatiegesprek met de dirigent van de Marinierskapel. Hij had als 16-jarige gesolliciteerd naar de post van tamboer-maitre bij het korps.

De dirigent: "Henk, wat heb je nodig als je voor het korps loopt?"

Henk, vragend: "een maître-stok?"

De dirigent: "Denk na, je loopt zo'n 3 meter voor het korps uit. Jij bént het korps".

Henk: "o ja, meneer, maar dan heb ik toch die stok nodig?"

De dirigent: "nee, wat je nodig hebt is kapesones...!"

Henk heeft jarenlang 3 meter voor het korps gelopen.

Aan dit verhaal moest ik denken toen in september jl., in een interview met de bekende journalist en presentator Sander Schimmelpenninck, hem de vraag werd gesteld welk woord hij het liefst nooit meer horen wil. Daar hoefde hij niet lang over na te denken. "Ophef", schiet hem het eerst te binnen. En hij vervolgt: "er hangt een ongezonde sfeer in de samenleving, alles leidt tot ophef". Waarmee wat mij betreft in één woord een luidruchtig publiek in deze tijd is gekarakteriseerd. Ophef, de veel bezochte 'social media' staat er vol van. Compleet met beschuldigingen en bedreigingen, soms om het minste en geringste. De kortstondige vakantiereis van de koninklijke familie naar Griekenland inclusief de daaropvolgende spijtbetuiging door de

koning – ik licht een bekende ophef er even uit – werd in de social media, in dagbladen en in de praatgrage praatprogramma's op radio en t.v. breed uitgemeten: nog een schepje er bovenop. Ophef als big business...! Ze hadden er van mij een weekje mogen blijven. Ze waren er toch al...

Ja, met de 'gunfactor' in onze samenleving: "ik niet, dan jij ook niet", lijkt het niet best gesteld. Wat is het toch dat 's mensen hoofd zo op hol kan slaan, alleen vanwege een enkele opmerking of een verkeerde inschatting? Dat mensen zo tegen de regels en tegen elkaar kunnen uitvaren? Vind men geen klankbord, een richtlijn of houvast waaraan een bepaalde mening, het doen en laten van alledag kan worden getoetst en in zijn verband gebracht? Er is veel dat ons kan afleiden van zaken van

hogere orde, van zaken die er toe doen. Het lijkt er wel op dat sommigen, vooruitlopend op het laatste oordeel, de Heer een handje willen helpen door alvast hun ongezuete mening over de naaste te geven...? *d'Er binn'n altied gounent dij t beter waiten*", relativeerde ds. Harry Donga zondagmorgen 25 oktober jl. in de jaarlijkse Grunneger Dainst in de Lutherse Kerk in Amsterdam. En als ik het ook allemaal niet meer kan volgen, dan Johannes de Heer maar weer van stal gehaald:

*"Al staat de zee ook hol en hoog
en zweept de storm ons voort
wij hebben 's Vaders Zoon aan boord
en 't veilig strand voor 't oog"...*

Bram Blaak

K.C.H.S.

Even een berichtje van K.C.H.S.
Voor de kerstactie hadden wij een plan bedacht, maar enkele vrijwilligers zagen dit niet zitten.
Daarom maar besloten om het niet te doen.
Hopen dat het met koningsdag wel kan.
Maar waar hebben wij het geld aan besteed.
Deels aan het snoeien van de bomen en de aanleg van de tuin.
Aan het herstellen van het zinken dak van de toren en de kerk.

Het fietsenhok is opgeknapt en de zalen van Brandpunt zijn nu voorzien van dubbele beglazing en geleverd.
Nu is de bodem van ons potje te zien.
NI 35 RABO 0130237833 t n v
ontmoetingskerk Sappemeer.

Het team K.C.H.S.
Z. Zomerma

FELICITATIES

De felicitaties aan onze jarige gemeenteleden vanaf 80 jaar en onze jubilarissen gaan, vergezeld van een bloemengroet van de gemeente, naar:

December

1	Mevr. A. Smit - Bos	21	Mevr. T.A. Dijkstra - de Vries
1	Mevr. C. Staal - Huiting	21	Mevr. G.J. Hardijk - Oudenampsen
2	Dhr. B. Staal	22	Dhr. E. Doornbos
2	Mevr. D. Hogendorf - Jeuring	23	Mevr. M. Meijer - Bakker
3	Mevr. T. Vegter - Noorlag	24	Mevr. A.M. Slagter - Hindriks
5	Dhr. H.H. Sissing	26	Dhr. K. Vos
6	Mevr. A.J. Reinders - Toren	27	Mevr. A.L. Hulshof - van der Veen
7	Dhr. G. Thoma	27	Mevr. A. Splinter - Meijer
7	Dhr. H. Akkerman	28	Mevr. H. Bouwman
9	Mevr. K.G. Darwinkel - Ganzeveld	29	Mevr. M.A. Struijs - Sloots
15	Mevr. G. Doornbusch - Flik	29	Dhr. A. Bolwijn
16	Mevr. S. Westerhuis - Mulder	30	Mevr. L. de Goede - Lahman
16	Dhr. H. Staal	30	Mevr. O. Thoma - Blaauw
18	Dhr. J. Top	31	Mevr. M. Vinke - Reitzema

JUBILEA

December

40 jaar getrouwd

12 Dhr. en Mevr. Harms- Kostwinder

45 jaar getrouwd

19 Dhr. en Mevr. de Jonge - Zijlstra

50 jaar getrouwd

4 Dhr. en Mevr. Hartlief - Bolhuis

10 Dhr. en Mevr. Wolthuis - Teune

17 Dhr. en Mevr. Blaauw - Poortman

18 Dhr. en Mevr. Teussink - Huijning

24 Dhr. en Mevr. Engels - Dekens

30 Dhr. en Mevr. Kramp - Heitink

60 jaar getrouwd

29 Dhr. en Mevr. Darwinkel - Ganzeveld

Viert u ook een huwelijksjubileum en staat u er niet bij, dan is uw huwelijksdatum niet bekend bij de ledenadministratie.

Wilt u dit wel bekend maken dan kunt u dit doorgeven aan Mina Dodde, tel. 391760 of per mail:

kb@pknhoogezandsappemeer.nl

WOORD & WEG

voor inspiratie, informatie en opinie – november/december 2020 deel 1

Het dubbelnummer van Woord&Weg (voor inspiratie, informatie en opinie) van nov./dec. gaat samen met een nummer van Diakonia. Het nummer komt pas midden november uit. Gelukkig kreeg ik 2 november de pdf-versie.

In de eerste plaats viel me op dat de aandacht aan de *Gedachteniszondag* (op 22 november) de vorm heeft gekregen van het gedicht van Hanna Lam “*De mensen van voorbij*”:

De mensen van voorbij
wij noemen ze hier samen.
De mensen van voorbij
wij noemen ze bij namen.
Zo vlinderen zij binnen
in woorden en in zinnen
en zijn we even bij elkaar
aan ‘t eind van ‘t kerk’lijk jaar.
De mensen van voorbij
zij blijven met ons leven.
De mensen van voorbij
ze zijn met ons verweven
in liefde, in verhalen,
die wij zo graag herhalen,
in bloemengeuren, in een lied
dat opklinkt uit verdriet.

De mensen van voorbij
zij worden niet vergeten.
De mensen van voorbij
zijn in een ander weten.
Bij God mogen ze wonen,
daar waar geen pijn kan komen.
De mensen van voorbij
zijn in het licht, ... zijn vrij.

Het nummer is verder gericht op *gastvrijheid*. Daarbij wordt o.a. weer ingegaan op de protestantse gemeente te Roermond met vanouds heel veel leden afkomstig uit alle hoeken van Nederland. Maar de laatste jaren ook heel veel mensen vanuit het nabij gelegen azc. In de doopdienst van september waren zeven van de acht dopelingen op zoek naar gastvrijheid in Nederland! De predikant, ds. Judith van den Berg is glashelder over de basishouding van deze gemeente: “*We zijn gastvrij omdat God ieder van ons gastvrij onthaalt.*” Ik sluit me aan bij de vragen die dat bij de directeur van het Dienstencentrum in zijn ‘ten geleide’ stelt: “Ben ik gastvrij genoeg? Is onze gemeente gastvrij genoeg? Ik ben daar voorlopig nog niet over uitgedacht. En wat bedoelt een gemeente eigenlijk als ze zegt ‘open en gastvrij’ te zijn? En als de gast aangeeft iets nodig te hebben en de gemeente dat niet in huis heeft of er niet voor voelt. Wat dan? Vergeet dan niet bij het beantwoorden van die vraag aan Jezus te denken ...”

Ook het *dilemma* gaat deze keer in op de omschrijving van vrijwel alle gemeenten van zichzelf dat ze ‘open en gastvrij’ zijn. Voelen mensen van buiten zich uitgenodigd? Open en gastvrij is zeker geen loze kreet voor de 4 predikanten die er op reageerden, werkend op Ameland, Enschede, Voorburg en Bolnes. “God is een verwelkomende God, iedereen mag binnentreden”.

Ook Sake Stoppels, lector Theologie aan de Christelijke Hogeschool Ede en beleidsmede-

werker bij de dienstenorganisatie gaat op die vraag in. Hij fietst vaak langs een moskee in de buurt en zou er best eens binnen willen kijken, maar doet het niet omdat hij geen lijntje heeft met het gebouw. De drempel om er binnen te stappen is heel hoog. Maar dat geldt niet alleen voor moskeeën, ook voor kerken.

‘Hoe kom je onbedoelde drempels op het spoor en hoe verlaag je ze? Om in beeld te krijgen wat de gastvrijheid in de weg kan staan, pleit hij voor ‘vreemde ogen’ in de gemeente.

“Schiet eens wat willekeurige mensen aan op straat, vlak bij het kerkgebouw, en vraag hen of ze een beeld hebben van de gemeente.

Kennen ze mensen die betrokken zijn bij de gemeente? Zijn ze op de hoogte van activiteiten van de kerk? Het levert leuke gesprekken op, is zijn ervaring, en het is bovendien erg informatief. We onderschatten vaak hoe onbekend de kerk is bij buitenstaanders. Een blik door hun ogen kan heel behulpzaam zijn.” Een voorbeeld: “Ik kwam eens in een gemeente waar in grote letters ‘Jezus Christus is Heer’ boven de deuren stond. Een buurtbewoner bleek dat te ervaren als een vervreemdende, wat sektarisch aandoende tekst. Dat had de gemeente nooit beseft. Onbewust wierpen ze daarmee dus een drempel op.”

Ook in kerkdiensten gebeurt dat volgens hem. “Probeer eens door de ogen van een buitenstaander naar de dienst te kijken. Wat gebeurt er als je binnenkomt, word je dan

welkom geheten?

De verleiding is groot om verder op het interview in te gaan, al was het maar omdat hij wijst op het belang van een goede website, “de meest veilige manier om te ‘ruiken’ aan een gemeente. .... In het coronatijdperk is de website nóg belangrijker. Mensen kunnen op veel plekken online meekijken met de kerkdiensten. Dat biedt missionaire kansen! Maar dan is het wel belangrijk dat zoekers zich niet alleen welkom voelen op je site, maar ook de diensten kunnen volgen. Leg als predikant vooral uit wat je zegt en wat er gebeurt, is zijn pleidooi. Dat voelt misschien onwennig, omdat je denkt: iedereen begrijpt wel wat we hier doen. Maar door uitleg te geven, schep je ruimte voor mensen die niet vertrouwd zijn met de christelijke traditie.” .... Probeer eens door de ogen van een buitenstaander naar de dienst te kijken”.

[Of zoals we wel eens te horen kregen van een buitenstaander: is het elke zondag niet een aflevering van een soapserie, waarvan we het voorgaande niet kennen?]

In het volgende nummer ga ik verder op dit dubbelnummer in.

Wat let u overigens om u te abonneren op het gratis blad via info@protestantsekerk.nl??

Met dank voor uw aandacht,
Jan R. Terbijhe

INLIA

TERUGKEER IN TIJDEN VAN CORONA: LEVEN IN PAUZE-STAND

Ook asielzoekers die terug willen naar hun land van herkomst, hebben last van de coronamaatregelen. Reizen is moeilijk of onmogelijk, instanties maandenlang dicht voor afspraken. De 44-jarige Mamadou uit Senegal zit al een half jaar ‘in de wacht’.

Werken op een Nederlandse boerderij: dat was zijn droom. Waarom in Nederland? Hier kun je jezelf zijn. Maar hij kreeg geen asiel, dus moet Mamadou terug naar Senegal. Dat probeert hij nu al sinds maart. Het begint ermee dat zijn identiteit opnieuw vastgesteld moet worden om terug te kunnen keren.

Daarvoor moet Mamadou naar een Senegalese ambassade. De dichtstbijzijnde staat in Parijs. Geluk bij een ongeluk: daar woont zijn zus. Ze

is getrouwd met een Fransman, ze hebben twee dochtertjes, één van twee jaar en één van zes maanden. Mamadou heeft hen nog nooit gezien. Hij arriveert 16 maart. Het wordt een mooie dag: hij krijgt zijn identiteitskaart en sluit voor het eerst zijn nichtjes in de armen. De dag daarop sluit Frankrijk de grenzen: corona. Twee dagen worden twee maanden; zolang zit Mamadou vast in het kleine appartement van zijn zus. Hij slaapt in de huiskamer en moet vanwege de lockdown binnen blijven. Wat doe je dan de hele dag? Eten, slapen, roken. Het is alsof iemand de pauze-knop heeft ingedrukt. Je leven staat stil.

Dan mag Mamadou eindelijk reizen en komt hij naar Groningen om zijn vertrek naar Senegal verder te regelen. Vier maanden later

zit hij echter nog hier: alle instanties die ondersteunen bij terugkeer kampen met vertragingen door de coronaperikelen. Hij wil zo graag door met z'n leven. Hij móét terug,

hij wil terug. Kan iemand die pauzeknop uitzetten?

Helmer Roelofs

LIED

In de herfst verdort het gras
De bloemen vallen af
En de vogels die er waren
Vliegen naar een ander land
Maar het woord van onze God
Het woord van onze God
Het woord van onze God houdt eeuwig stand

De hemel en de aarde
Het licht van zon en maan
Alles wat er is geschapen
Zal op een dag vergaan
Maar het woord van onze God
Het woord van onze God
Het woord van onze God houdt eeuwig stand

'T Is de rots waarop wij bouwen
Wij bouwen niet op zand
Wie het woord van God vertrouwen
Zijn veilig in Zijn hand
Want...
Het woord van onze God
Het woord van onze God houdt eeuwig stand

Elly en Rikkert Zuiderveld

